

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravilstvo
administracija) in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr,
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljanje
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Stolnem trgu
hiš. št. 284.

Izhaja po trikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Okrajni glavar, kakor mora biti.

Iz litjskega okraja, 3. septembra.

Minilo je leto, ko nam je došla vesela
novica, da izpraznjeno mesto okrajnega gla-
varja v našem okraju zasede mož naše krvi,
občeznani gospod Janez Pajk. Meseca oktobra
prišel je rojak naš tu svoje delovanje. Danda-
nes se sicer marsikaj godi na svetu, kar se
zdravemu umu ne prilega, a vendar se nam
lansko leto v tem času še sanjalo ni, da že
meseca junija l. 1875 nas bode iznenadil s
poročilom, da okrajni glavar g. Pajk je iz
službenih obzirov v pokoj dejan. Kar ni nihče
mislil, to se je zgodilo, in kakor sem imel
priliko te dni se prepričati v Litiji, je mož, o
kterem govorim, na splošno žalost že poslovil
se od svojih prijateljev in znancev in odpotoval
v Ljubljano, ktero si je izvolil v kraj mirnega
počitka. Nagibe njegovega upokojenja, „služ-
bene obzire“ razmotavati, zdi se mi nepotrebno,
ker so vsacemu na prvi pogled jasni; tudi bi
bilo odveč naštevati njegove zasluge, — ker,
kdo jih ne pozna? — rečem le: da bi Avstrija
imela v svojem poslovanju veliko mož tako
zmožnih, v spolnovanju svojih dolžnosti tako
vestnih in za občni blagor tako skrbnih, kakor
je bil vseskozi g. Pajk, — kterege je, me-
mogredoč rečeno, oseba ne majhne veljave v
Beču imenovala prvega okrajnega glavarja v
monarhiji, — bila bi nad vse srečna, bogata
in naš Vodnik, da še živi, bi z večo na-
vdušenostjo kakor morda nekdanj, pel:

„Ako le če

Estrajh za vse“.

Ta mož preselil se je iz našega okraja,

ali dobro vem, da-si nam odvezet, bode živel
za nas, živel za narod in živel le za pravico.
Slava mu!

Drugod se pogosto pri odhodu okrajnega
glavarja od ust do ust razlega: „Šel je —
spolnile so se vroče njegove želje in — naše“,
pri nas pa vsak, s katerim koli govoriš, mlo
toži: zgubili smo moža, ki nam je bil oče.
Da je temu istina, naj svedoči častitemu bralcu
sledéca spomenica, — da le eno omenjam, —
ktero je g. okrajnemu glavarju poklonil cvet
občinskih predstojnikov našega okraja kot od-
likovanje na njegove blage prsi, rečem odliko-
vanje, do kterege tudi smrt nima moči.

Spomenica se glasi tako-le:

„Blagorodni gospod okrajni glavar!

Niste bili dolgo pri nas, vendar že v tem
kratkem času ste si s svojimi blagimi last-
nostmi splošno spoštovanje in zaupanje pridobi-
bili. Vestno ste svojo službo opravljali, strogo
držaje se pota pravice, ne gledé na osebo, ali
kako zamero; ostro ste hudobiji in nerednosti
na pete stopali, ne manj pa tudi dobro ter
pravično reč vselej zagovarjali in branili; vselej
ste nas priljudno sprejemali ter vsak čas pri-
pravljeni bili z naukom ali dobrim svetom
postreči, kdor Vas je za-nj poprosil. Tako ste
s pomirljivimi nasveti in modrim ravnanjem
marsikatero pravdo odvrnili in veliko stroškov
prihranili.

Bodi Vam za vse to najtoplejša zahvala!

Veliko bi bili zamogli še storiti, marsikaj
bilo je že napeljano in imeli smo opravičeno
upanje, da boste s svojo neutrudljivo in pre-
vidno delavnostjo sčasoma vse naše srenjske
zadeve vredili. Zelo toraj obžalujemo, da se

kar nagloma v pokoj podaste, to tem bolj,
ker slišimo, da niste za-nj prosili, ter ste bili
pripravljeni še dalje v blagor vlade in sebi
izročena ljudstva svoje moči žrtvovati.

Ako tedaj vendar le od nas greste, vze-
mite seboj prepričanje, da v litjskem okraju
dober spomin in hvaležne župane zapustite.
Veselo, mirno in dolgo vživajte dobro zaslu-
ženo pokojnino, ter blagovolite tudi Vi v do-
brem spominu ohraniti

Vaši blagorodnosti hvaležno vdane:“

(sledijo podpisi).

24. julija 1875.

Slava vrlemu gospodu okrajnemu glavarju!
Slava vrlim županom!

Politični pregled.

V Ljubljani, 6. septembra.

Avstrijske dežele.

Dunajski časniki ugibajo, kdo bo
postal za umrlim grofom Goluhovskim deželni
namestnik gališki. Na novo se imenuje za
kandidata poslanec Gniewosz, Poljak „zmerne“
stranke. „Presse“ pa ima z Levova telegram,
ki trdi, da bo zasedel to mesto dozdanji de-
želni podpredsednik vit. Bartmanski.

V Pragi policija, kakor pri nas, pridno
liste zasega. V „Politiki“ se nahajajo skoro
vsaki dan prazni prostori. — Nabiranje milo-
darov za uboge sirote ustajnikov lepo napre-
duje po vsi deželi.

Ogerske gosposke zbornice stranke
so se sestavile. Liberalna in opozicijska stranka
ste si skoro enaki. Viša duhovščina menda ne
misli nobeni stranki pristopiti. — Zbornica

Zajetje mej Čerkesi.

(Po rusk. minist. čas. notr. zadev popisal Leop.
Gorénjec.)

(Konec.)

Obupnost me je zopet ojačila; zapustim
svoj zatrep in pot, po katerem sem prišel, skri-
jem se v goščavo, bežim dalje, naposled pa se
zavalim v jamo, ktero je skrivalo gosto grmovje.
Do cela onemogel obležim v tej jami. V tem
Čerkesi pridivjajo k mojemu poprejšnjemu za-
vetju, a ker me niso našli, shrmeli so naprej,
kajti ménili so, da sem pobegnil nazaj. Jaz
sem uže popreje znal to, da se vrno. Ker so
bili vsi ognjeni, zábili so, kar je bila njih na-
vada, po sledu stikati za menoj. Ostal sem
toraj zdej. Zopet sem svobodno dihal in ti-
homa hvalil Boga za otetje, na ktero ni mislil
nijsem več. Poležim v jami, dokler sem slišal
upijoče Čerkese, potlej pa vstanem, odidem na
levo stran ravní, za ktero je bil gost les, in
pride mi na um, da na drugi strani lesa mora
biti čečenska vas, toraj sklenem tija iti. Do
večera sem se mudil v lesi, o mraci pa sem

šel v „aul“, dve vrsti daleč od mene. Moja
utrujenost je dospela najvišjo stopnjo: telesna
in duševna moč, rane na nogah, huda lakota,
pa zima — vse to me je oslabilo tako, da
sem blezu dve sto korakov pred „aulom“ do
cela onemogel, neprestano padal in po vseh
štirih moral kolehati v vas. Ali v katero kočo
bi se bil upal prikazati? Kakor se mi nameri,
ali se otmem, ali pa poginem. Znal sem, če
pridem mej goste kakega kočarja, da bodem
novič Hamurzinovega brata suženj, zato ker
bi ti ljudje kočarju ne dali, da bi me skrili
preganjalcem. Vedel sem, da moram najti go-
spodarja, kateri ima dospele sinove ali pa
moške sorodnike; le njim bi smel zaupati se,
dokler z obljubljenimi novci ne pridem iz trd-
njave nazaj. Nekoliko bivališč je čepelo pred
menoj, eno je bilo novo in vablivo; stopim
pod streho. Stoprv prišel sem bil čez prag v
temno vežo, uže sem zagledal tam na strani
nekoliko Čerkesov, ki so sedeli pri ognji in
kurili, zagorele obraze je svetlil jim rudeč
plamen — in zdelo se mi je, da se o orožji
razgovarjajo. Okrog te živo zgovorne gruče je
bilo vse temotno. Vsled samega straha se jim

nijsem približal. Ta trenotek se odpró duri na
desno, a precéj visok uže ostarel Čerkes je
stal pred menoj. Brž me je premeril od vrha
do tal, ko hitro pa sem bil priklonil se mu,
takoj je znal, kakove so moje okolnosti. Prijel
me je za roko, peljal me je skrivoma v čum-
nato, iz katere je bil prišel, in v čumnati sem
mu z znamenji in besedami razodel svoje želje.
Starec, gospodar hiši — uslišal me je: kakor
navadno Čerkes, izgovoril si je čepico srebra.
Jaz sem mu to brž obljubil, a odločeno je bilo.
Takój sem se moral skriti v nekov kot. Neka
Čerkeska je umela moje razmerje, smilil sem
se jej, prinesla mi je kos nedopečenega kruha:
pšenično moko — zamešeno z vodo. Da-si je
huda lakota nadlegovala me, vendar nijsem
mogel použiti te jestvine. Ob uri mi je pri-
nesla prav tisti kruh, ali do cela pečen. O tej
priliki sem se preveril, da krasnih, a nam zelo
sovražnih Čerkesek srca nijso prezaklenjena.
V ognjenem oku te duše, katera mi je ljubez-
njivo pomogla, pokazala se je očito — usmi-
ljenost z menoj, ki sem menda v pričo njé
umiral in le zdaj pa zdaj vzdihnil, ter pričal,
da brž ko brž izdihnem svojo dušo. Blagoslav-

poslancev je volila s 305 (izmed 327) glasovi za predsednika Kolomana Ghycya.

Vnanje države.

O ustaji v **Bosni in Ercegovini** ni veliko novih važnejših poročil. Nekaj jih je pa vendar in iz teh je razvidno, da se ustaja širi, čeravno ji je po oficijoznih listih in turških poročilih že davno odklenkalo. Tu priobčimo nekaj novejših telegramov.

Iz Beligrada „Pol“ 3. t. m. Pet sto srbskih prostovoljcev, ki so planili čez Ložnico in Zvornik v Bosnijo, požgavši več turških stražnic, vjelo je polek Turčinov, ki so mejo stražili. Vsa dežela med Drino, Spreco in Savo se je vzdignila.

Iz Zadra „Obzoru“ 2. t. m. Črnagora bo na vsak način stopila v boj. „Polit. Kor.“ tedaj laže. Ustaja se živo vzdiguje, pa bi bolj napredovala, da imajo ustajniki skušenih vodij in v vodstvu edinstvo. Pri Nevesinji je padlo 25 ustajnikov, Turkov pa 500, ranjenih mnogo več. Nevesinjski trg vzet po ustajnikih. Okoli Nikšića hud boj. (Po poznejših poročilih so bili Turki tudi tu tepeni.)

V Bosniji nagaja Turkom zlasti pop Žarko, čegar četa je od 500 narastla na 1200 mož. „Korespz.“ ima o tem sledeči telegram od 4. t. m.: Včeraj so ustajnik pod vodstvom popa Žarka vzeli turški tabor pri Majevidici. Tedaj tudi v Bosniji punt ni pogašen.

V nedeljo so se imeli sniti v Mostaru poslanci posredovalnih moči. Pogajanje ima dovolj podlage, ker je več krajev v ustajniških rokah. Le krog Trebinj so Turki napredovali, ker ustajniki brez svojih vodij niso hoteli se spuščati v boj z njimi. Vodje pa so imeli tisti čas medsebojni pogovor v Kosierovem. O **H u b m a j e r j i** poročamo na drugem mestu.

Iz Zadra „Primorcu“ 3. t. m. Ustajniki so pridobili še tri trdnjave, 30 konj in 100 pušek. Pri Nikšići mrtvih, ranjenih in zajetih Turkov sila.

Pri dogovoru v Kosierovem so ustajniki izdali sledeči oklic:

„1. Rajši zgubimo premoženje in življenje, žene in otroke, sploh vse z vsem, ko biti pod turškim gospodstvom hujše od živine, tlačeni, slačeni in zadrževani v človeškem napredku in omikanji.

2. Hočemo popolno samostojnost Ercegovine in Bosnije in onim delom, ki se ji drže.

3. Hočemo na tej zemlji v enakopravnosti

ljal sem svojo osodo, katera je, da-si je bila kruta, vendar-le ozirala se v bodočnost in naproti hitela boljšim dnevom.

Mirno počivanje v toplem kotu in sen, ki mi je kazal radostne domače obraze, — to oboje me je oživilo. Zjutraj sem bil srečen tako, da svoje sreče do cela ni umeti nijsem mogel. O svojih radostnih mislih bi bil skoro zopet zablodil v žrelo nove nesreči. Vprašali so me, kedo sem, ali sem prostak ali čestnik. Vsled samega strahu, da bi ne terjali preveč novcev od mene, če pravico povem, dejal sem jim, da sem prostak; ali niso mi hoteli verovati, in po razgovoru dveh Čerkesovih sinov sem spoznal, da je eden njiju k svojemu in mojemu znancu — k Iki! — odšel, zato da bi ga pripeljal, da me on povpraša, kedo sem, ker, kar so trdili, pozna vse Ruse. Novo nesrečo sem videl pred seboj, a slutil sem, da se Ika oglasi kar méni in da je moja poguba neogibna. Srčilo me je le še to, da bi zopet pobegnili. Pa stražili so me tako varno, da ni dvakrat nijsem mogel nikamor stopiti, da mi ne bi bili za petami. Beg je tedaj bil nemo-goč. Sreča pa, da je Čerkesov sin na poti se

in složnosti s svojimi brati mohamedanske vere sami dajati si postave, sami se oskrbovati, pod vladarjem, ki ni z naše srede, marveč pod knezom, naj bo iz kake nemške, ruske ali avstrijske rodovine ali iz ktere koli krščanske dinastije.

4. Viši nadvladi turški bomo pripustili veljavo prav tako, kakor Črnagora, Srbija Rumunija ali Egiptčansko, in smo pripravljene Turčiji plačevati tudi primeren tribut.

5. Prevzeti hočemo tudi primeren del turškega državnega dolga s plačevanjem obresti in amortizacijo vred.“

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 7. sept. Velikanska so bila v nedeljo opravila o posvečevanju novega mil. kneza in škofa. Pridržavši si bolj natanek popis, bodi danes samo ob kratkem omenjeno, da je bilo ljudstva in dohovstva silo veliko, vreme najvgodniše in vse se je vršilo v najlepšem redu. Po 1/49 je bila stolne cerkve zakristija polna duhovstva in ob 9 so vsi šli v slovesnemu obhodu skoz stolno cerkev, ki je bila vsa ozališana, v škofijo po prečastitljive škofo. Šli so v naslednjem redu: Redovno duhovstvo, kapitelski križ, bogoslovci, duhovni pomočniki, kurati, lokalisti, fajmoštri, kateheti in profesorji očitnih šol, vodniki malega in vélikega semenišča, bogoslovski profesorji, dekani, novomeški kapitel, častni kanoniki in poslednjič korarji stolne cerkve.

Više duhovstvo je bilo med opravilom v prezbiteriji, niže pa pod kuplo v klopéh, ki so bile nalašč tje postavljene. Bilo je vsega duhovstva čez poldrugi sto. Po posvečevanju je precej nasledovalo vmetovanje novega višega pastirja. Nato so dosedanji prečastiti kapitelski vikarij mil. gosp. Jožef Zupan s tehtnim latinskim govorom pozdravili novega škofa v imenu njih duhovstva in vernikov. Omenili so prehudih in sv. cerkvi nasprotnih sedanjih okoliščin, v kterih je višemu cerkvenemu pastirju trikrat teže kakor sicer škofovske dolžnosti spolnovati; kazali so torej na svitli zvezdi na slovenskem obnebj, na škofa Tomaža Hrena in na Martina Slomšeka, ki sta srčno se bojevala za pravice sv. cerkve, in pristavili so, kako goreče voši duhovstvo naše lepe škofije, da bi njih Milost ti zvezdi spremljali, in duhovstvo bode v ta namen k Bogu molilo

premisli, ka bi utegnolo biti nevarno, če kedo zvé, da sem jaz pod njih streho, splaval bi po vodi dober plen. Ko je bil prišel nazaj, dejal je, da Ike nij domá. Umel sem lisijaškega Čerkesa in upokojil se, a svojega stanu nijsem izdal. V tem mi Čerkes ukaže, naj pišem v trdnjavo, in dal mi je kos papirja, namesti „ingousta“ in peresa pa ogelj. S tem listom sta sina odšla na pot, jaz pa sem ostal v očinej stražnji. Druzega dne se vrne eden njiju, pustil je brata za poroka v trdnjavi in prinesel polovico odkupnine. Zvečer tistega dne sem uže bil mej svojimi. . . Stoprv dolgo pozneje sem zvedel, da so mojega tovariša o begu zalotili Čerkesi, po nekolikem časi pa, da so ga domačinje odkupili, ter je vrnil se v svojo domovino.“

Poročnik B. . . n je dogovoril. Še sem bil zamaknjen v misli, a naglo se ozrem okrog sebe in zagledam, da smo že na bregu reke Kubana — in da le ozek most čez derečo reko delj nas od Ruske. Kar gorelo mi je srce vsled same radosti, ker sem prihajal v domovino; ločila sva se s poročnikom, a Bog zna, ali se bodeva še kedaj videla, ali ne.

novemu škofu za živo vero, djansko ljubezen, nepretresljivo zvestobo do skale, na katero je Kristus postavil sv. cerkev, to je, do apostolskega sedeža, pa za zaupanje v pomoč Matere božje — Marije, patrona vesoljne cerkve — sv. Jožefa, patrona Kranjcev ss. Mohorja in Fortunata, sv. Nikolaja — patrona stolne cerkve, in svojega lastnega patrona sv. Janeza Zlatousta. Vošili so torej, da bi še veliko veliko lét svojo čedo tako vladali, da bi mogli enkrat večnemu Sodniku reči: „Gospod, nobenega teh nisem zgubil, ktere si mi bil izročil.“

Milostni škof so odgovorili, kako živo občutijo težo butare, katero so od Boga sprejeli že enajsto uro svojega življenja ter si bodo z vsimi močmi prizadevali svojo nalogo v resnici spolnovati z božjo pomočjo, s pomočjo in na prošnjo sv. patronov, pa tudi s pomočjo svojih častitih bratov, preč. gg. kanonikov in družih svetovalcev, dekanov, profesorjev in učenikov mladine, dušnih pastirjev itd. Ne le zanje same (škofa) je ta butara, ta dolžnost, pa tudi odgovornost pred Bogom težka, ampak tudi za vse skupaj. Zato naj vsi delajo z Njimi. In y ta namen so svoj precej dolgi odgovor končali s škofovim blagoslovom do pričujočih.

Vsi duhovni so bili potem dopušeni k poljubljaju roke, in pričela se je procesija nazaj v škofijo.

Bilo je že blizo poldne, ko so se opravila dovršila. Bilo je potem pogostovanje v škofiji in semenišču; v škofiji kaci 60 viših osebtev, v semeniški dvorani pa blezo 97 duhovnov. Na obeh krajih so se glasile takim prilikam primerne zdravice.

Škofje tržaški, lavantinski in krški so odšli včeraj domu, nadškof goriški pa danes na Gorenjsko, kjer se bodo mudili nekoliko dni.

Iz Gorenjskega, 2. septembra.

(Postrežba v Bledu in Polčah.) Na velicega Šmarna dan pripeljem se s štirimi gospodičinami in enim tovarišem na bledsko jezero. Na Mlinu, pred nekdanjo gostilno, stopim raz voza in poprašam, ali bi se kaj dobilo, da bi se okrepčali opoldne. Morebiti, a ne vem kedaj, odgovori mi rumenolična, tenko prepasana natararica po strani pogledovaje me, menda zato, ker je nisem nagovoril po nemški. Ko se opoldne, ko je slovesnost minula, pripeljem nazaj z otoka, popraša ena spremljevalek mojih na novo, ali bi sedaj nemara kaj bilo. Toda zvedila je le, da ne dobimo nič, ker se že nismo oglasili dan preje. Na to ukažem napreči in peljemo se na uno stran jezera v Grad v znano krčmo k —. Kakor hitro nas gostilničar zagleda, maje nam z glavo nasproti. Jaz pa ne zgubim poguma ter ga vprašam, ali bi se ne dobilo kaj gorkega pod streho njegovo za nas. Nobene reči vam ne morem dati, pravi mi; in se loče oddaliti. Počakajte no, pokličem ga nazaj, ali bi vam ne bilo mogoče, da bi nam kaj skuhal ali spekli, saj nočemo veliko, če mesa nimate, saj vam skačejo piščeta po dvorišči, saj nočemo zastoj. Čakamo tudi eno, dve, če treba tudi tri ure. Z besedami, grem prašat, se v kuhinjo zgubi, a kmalo pride nazaj in nam pove, da ne bo nič. Tudi prošnja spremljevalek mojih za mehko kuhana jajca, bila je odbita. Med tem ko pijem jaz maslec kislega vina, ki sem si ga dal prinesti, ker se mi je grlo od dolge mešetarije že sušilo, priberačile so tako rekoč ženske vsaka škedelico kave, ki je pa po duhu soditi morala imeti močen okus po korenju in rži in drugih gorenjskih pridelkih. Zapustivši osornega gostilničarja peljem se v Poljče. Ljudij je tu vse mrgolelo, bilo jih je

več kot v kateri si bodi gostilni na jezeru. Upanje, kaj dobiti, skrčilo se nam je tudi tu do malega. Toda tamošnji gostilničar, g. Šturm, primota se nam nasproti, pozdravi nas vljudno in z voza pomagaje nam, praša, kaj bi nam bilo po vseči, naštevaje nam dolgo vrsto pripravljene jedi. Hitro si zberemo, kar se je kteremu bolj prilagalo, in rešeni smo bili prisiljenega posta. Jedi so bile okusne, vino in pivo dobro, postrežba izvrstna, in kar je za marsikoga najmenitnejše, račun — kristijansk.

Jasno mi je sedaj, zakaj obiskovalcev vedno še pičlo prihaja v tako lep, da, čaroben blejski kraj. Osornost gostilničarjev je temu kriva. Ne bom tajil, da so na Bledu še možje stare korenine, ki bi postregli radi, če tudi brez galanterije, a oni so, kakor se kaže, zlezli popolnoma pod oblast ženstva, katero je to „bolezen“, ki bi ji po slovenski najbolje rekli „kljubovanje“, nalezlo od nemških grofic in gospá prostih, kterih največje veselje je može svoje natezati na kolo potrpežljivosti. Dokler se tu okoliščine ne spremené, in sicer popolnoma ne spremené, Bled nima pričakovati boljših časov. Gostilničarji blejski naj nikar ne mislijo, da bodo privabili veliko gostov, če si dajo suknje delati na „škrici“, če jemljó v službo natakariče z medenimi glavniki v nazaj razčesanih laséh. To bi dosegla v ponos dežele naše in prid samim le priljudnost in postrežba, ktere bi pa tu s svetilnico zastoj iskal. Svetujem pa vsakemu, ki se misli podati v Bled in noče z denarjem v žepu stradati, da posnema romarje Štajarce in si naloži v naramni žakelj brešnja dovolj, potem si bo vsaj ogledal okolico lahko, ne da bi mu kruteči želodec obračal oči osornih domačinov in tujezemskih veljakov na-se.

Iz Škocijana na Dolenjskem, 3. septembra. Slovesnost, ki se je bila preteklo nedeljo v tukajšnje farni cerkvi zaradi prenovljenega vélicege altarja napravila, pokazala je veliko gorečnost in navdušenost ljudi za lepšanje hiše božje, ki me sili priznavati, da ljudstvo ni še povsod sprideno, da ni še povsod okuženo od liberalnih načel, kterim je vse drugo potrebnejši in važnejši nego skrb in veselje do cerkva, da se še ni nalezlo duha onih širokoustnežev, kterim je celo v posmeh, ako kdo cerkvi kaj podari. Se ve, da nikjer pšenica brez plevela ne raste, in gotovo tudi pri nas to delovanje vsim ni po volji, vendar se iz obilnih darov, ki se za cerkev nabirajo, lahko sklepa, da je večina še nepopačena in da se je nad njo marsikateri motil zaradi cerkve, ki je stala prej kakor hiša brez hišnega gospodarja. Tudi vrli gospod župnik, ki so pred devetimi mesci prvič v farno cerkev stopili, bili so menda pri prvem pogledu tužno ginjeni, pa sedaj so se že gotovo prepričali, da klic njihov do milosrčnih farmanov ni bil brez sadu. Kajti v kratkem času, kar so pri nas, prekrili so cerkev, pobelili jo znotraj in zunaj, prenovljen je veliki altar in pogodili so se s kiparjem Oblak-om, ki je jako dober in pošten delavec, tudi za stranske altarje, prižnico in krstni kamen, ki bodo tudi kmalo dovršeni. Nabrali so koj prve dni 500 goldinarjev za križevi pot, in pri zadnej gori omenjeni slovesnosti dobili so blizo 200 goldinarjev v dar, dasiravno je menda kdo mislil, da jih ne bode čez 40. Vse staro in mlado je vrelo okoli altarja in vsak je podaril po svoji moči. V lep izgled vsim je zdravnik g. Varaun, ki se ni sramoval, kakor nekteri oholi bogatini, iti okoli altarja, na kterega je položil lep dar, 50 gld. Toraj se Vam, gospod župnik, ni treba bati težav, in ne poslušati glasu onih, ki Vam

pogum pobirajo, marveč pripričani bodite, da ljudstvo ni še svojih src do cerkva zaprilo in je še vedno vneto za vzvišanje časti božje, ter je že veliko podarilo in bode še. Torej pogum in naprej!

Iz Vipavske okolice, 3. sept. (Šola, 3 dni v prepadu.) Kakor je nedavno „Slovenec“ v opazki: „Najvišja potenca dokazovanja“ omenil, je dokazoval „Narod“ v nekem dopisu iz Notranjskega izvrstnost nove šole, rekoč: „Da bi bila sedanja šola slabša, kakor prej, ko je bila namreč še bolj v rokah duhovščine, tega nam ne boste dokazali, če se magari na glavo postavite.“ Temu prečudnemu dokazovanju nasprot, hočem jaz navesti drugi dokaz, da se ne bo treba na glavo postavljati. Bilo je po zimi, ko sem nekega učitelja, o kterem se nemore reči, da bi bil poseben privrženec duhovstva, prašal, kako je z novo šolo, kako prepričanje je on zadobil o nji in ktera šola je boljša, nova ali stara? Na te prašanja mi je odgovoril:

Skušal sem obojno, novo in staro šolo, pa pripoznati moram, da je sedanja šola skoraj pod ničlo proti prejšnji, ker pred so se otroci vsaj to naučili, kar se je učilo, zdaj se pa pri tej množici šolskih predmetov ničesar ne nauče; pa kakor veš, da vsaki prodajalec svoje blago hvali, tisti še posebno, kteri ima slabo blago, zatoraj moramo tudi mi novo šolo toliko bolj hvaliti in vpiti, kako izvrstna daje, ker se sama ne hvali.“ To so besede skušnega učitelja, ktere je meni kot prijatelju in nekdanjemu sošolcu povedal pristavši, da vsa hvala nove šole je le prazen krik, kterega morajo učitelji po volji svojih nadzornikov gnati, da se kaj sliši, ker pokazati tako nimajo nič.

Nova šola je podobna grmadi, kjer je veliko dima, ognja pa malo. In zakaj to? Zato ker se v sedanji šoli veliko nepotrebnim ali manj važnim predmetom potrebniji in poglavitni predmeti ljudske šole žrtvujejo in tako zanemarjajo. Tedaj „Narod“! pri tacih dokazih iz samih učiteljskih krogov se ni treba „Slovenca“ na glavo postavljati.

V saboto 21. t. m. se poda neki vojak od vojaških vaj pri Postojni čez gozd domu v Črni vrh pri Idriji svoje starše obiskat, in drugi dan v nedeljo popoldne zopet nazaj; pa pri Podkraju zavije že po noči po napačni poti v gozd, kjer pade v bolj kakor 10 sežnje globoki prepad. Ako ravno so okoli tega brezdna celi teden drvarji sekali drva, vendar ni nobeden slišal njegovega vpitja; v sredo pa prinese neki pastir iz Bele svojemu gospodarju o poldne južino, kteri mu reče med južino: „Vrzi, vrzi v brezdno kak kamen, bomo slišali, kako dolgo bo padal in videli, kako globoka je jama.“ Pastir res pobere kamen in ga notri vrže, pa kmali zasliši mil glas rekoč: „Ne meči kamnja doli, da me ne ubiješ.“ Oba se prestrašita pri teh besedah, ter gresta klicat drugih drevarjev, da bi nesrečneža izlekli iz groznega prepada, Hitro pošljeje po vrvi od zvonov, ter spustijo po njih tri srčne junake v jamo, kteri najdejo nesrečneža v prav vozki votlini, do kterega se komaj splazijo, nagega čepeti. Hočejo ga na vrv navezati, pa on jih prosí, da bi ga pustili nekoliko počiti, ker je hotel ravno zaspiti; pa oni ga navežejo in od zunaj stoječi ga z veliko nevarnostjo iz skalnatega brezdna potegnejo. Bil je na pol mrtev, tako dasi ga niso upali prej prenesti v Podkraj, dokler ni bil previden s sv. zakramenti; pa

kaj bi ne bil, ker je bil prvič skoraj 3 dni brez živeža in pijače v mokrem in mrzlem prepadu, in drugič je bil ves pobit po celem životu, ter imel zlomljeno nogo in prebito čepinjo, tako da se je vsaki čudil, da se ni ali ubil, ali pa lakote in žeje poginil. Dajo mu potem malo juhe, da bi nekoliko k sebi prišel, in še le potem ga na nosilnicah v neko hišo prenese. Prenesen v hišo, pride po majhnem zavžitku nekoliko k sebi, pa je neprenehoma klical po vodi rekoč: „Dajte mi vendar škaf vode, da se bom vsaj enkrat napil.“

Kam je djal svojo vojaško obleko, ker je ni bilo zunaj in plajša tudi ne najti nikjer v jami, se ne ve; le ko se mu je že nekoliko mešalo, je rekel, da jo je snedel. Bilo je misliti, da bo ozdravel, pa kmalo mu je postajalo vedno le slabše in v četrtek popoldne je v neznanih bolečinah v naročji svoje žalostne matere umrl. P.

Domače novice.

V Ljubljani, 7. septembra.

(Nabiranje oblačil) za uboge sirote ustajnikov, ki so pribežale na avstrijska tla, je kranjska vlada dovolila odboru, na čegar čelu so ljubljanski mestni svetovalci gg. Fr. Potočnik, dr. Karol Bleiweis in Vaso Petričič.

(„Laibacher Zeitung“) t. j. uradni list, je zadnjič prav debelo lagal. Pravi namreč, da so Samassovi zvonovi, ktere je Samassa na Koroško poslal, prekosili Hilzerjeve, da je vsak le one, nihče pa teh hvalil. To je laž. Ali je „Laib.“ poročevalec ne le gluh, ampak tudi slep, da ni slišal hvale ljudi, ne nemčurjev, ampak tistih, ki so zvonove naročili, in da ni videl množice ljudstva, ki je šla za vozovi in pozneje vrela k sv. Petru zvonove gledat in občudovat? Če je slep in gluh, kako pa je videl tam ljudi, kjer jih res ni bilo, in slišal jih hvaliti Samassovo robo, za katero se razen par nemčurjev in delavcev, ki so jo morali na vozove nakladati, živa duša zmenila ni? Kako se more li kdo tako debelo lagati in resnico prevračati! Za taka lažnjiva poročila ni nobenega c. kr. policaja, za nas je pa brž pri rokah. — Dalje v istem listu „Laib. Ztg.“ neka nemčurska usta vprašajo, kako je to, da so Samassovi zvonovi peljali se prav tiho (in aller Stille) na kolodvor, tuji pa s takim hrupom s kolovora (čuj, lažnjivi poročevalec!), in kako da za tujo robo gre denar iz dežele, ktera vedno berači za državno podporo, in da domača roba mora iti na tuje? Oh, kako otročje-naivno je tako vprašanje! Kakor da bi še nikomur ne bilo znano, zakaj naša dežela dobiva svoje zvonove z Dunajskega Novega mesta. Če je pa vprašalec res tako neveden, kakor se dela, naj mu bo tu odgovor: Samassa je zgubil zaupanje, ker 1. so njegovi zvonovi slabša roba, zvonovi slabši od Hilzerjevih; temu on sam ni nikdar oporekal; 2. ker Hilzer boljšo robo ceneje daje; 3. ker je Samassa slovensko stranko poznal le, kedar je bilo treba za-njo liti zvonove, sicer pa odlikoval se na nemčurski stranki. To je odgovor na ono budalasto vprašanje. Sicer pa dela s Samassove delavnice ne morejo biti domača, ker on sam nam je tujec, ne domačin. Hilzer nam z našim denarjem ne dela nobene škode, kakor pa Samassa? Pa saj je ta reč na vse strani že dosti prerešeta in pojasnjena, škoda za vsako besedo več. Mi že vemo, kaj delamo in zakaj tako delamo. Po tem bo tudi jasno, zakaj so se Samassovi zvonovi tiho peljali na kolodvor, Hilzerjeve pa je s kolodvora spremljalo in

čakalo jih po ulicah toliko tisuč ljudi. Zato namreč, ker ima Ljubljana 23.000 slovenskih prebivalcev, Nemcev in nemčurjev pa z otroci in ženstvom vred še dva tisuč skup ne spravite. Sicer pa so se Hilzerjevi zvonovi v Wien. Neustadtu gotovo ravno tako tiho peljali na kolodvor, kakor v Ljubljani Samassovi, in v kraju, za kterege so odločeni, se bodo gotovo ravno tako slovesno sprejeli, kakor šentpeterski v Ljubljani. Tako je, nič drugače ne!

(„Turškemu listu“) imamo danes marsikaj povedati, ali povedali mu bomo vse le ob kratkem. Se ve, da tudi on spusti vso letos v Samassevi zadevi nabrano jezo v Hilzerjeve zvonove, o katerih sodi, predno jih je slišal. Njemu je pri zvonu vse ležeče na zunanji obliki zvona, o glasu menda nima nobenega pojma. Res je Samassa svoje zvonove lepo opilil, če pa je zvon lep od zunaj, ali je zaradi tega že dober? Saj je tudi nekter človek po zunanji obliki videti možak, pa je vendar — nemčur. Pri človeku srce, pri zvonu pa glas, to velja. S tem pa ni še pritrjeno „turškemu listu“, da je zunanja oblika Hilzerjevih zvonov res grša od Samassovih. Ta liže zvonove, kakor so jih lili njegovi predniki, le slabše; o kaki novi iznajdbi pri njem ni govorenja. Opomnimo le na nove patentirane grebene ali jarme Hilzerjevih zvonov, katerih prednosti pred stariji Samassovimi so očitne. Vse druge prednosti Hilzerjevih zvonov so bile dokazane v „Novični“ prilogi „Ein Wort zur Abwehr“, na katero nemčurji niso vedeli z drugim odgovoriti, ko z razsajanjem v „turškem listu“, Samassa sam pa je omolknil. Tedaj o tem le še par besedi. „Turški list“ se predrzne trditi, da bi bili šentpeterčani od Samasse dobili zvonove za 300 gold. ceneje, namreč po 80 gold. cent. Verjamemo. Sila kola lomi.

V Kranji jih je bil ponujal celó po 70 gold., ali Kranjčani so, spominjaje se zvona na Primskovem, rekli: „če je že po 95 gold. cent take zvonove lil, kaki bi še le bili po 70 gold. cent“ — in so naročili svoje zvonove pri Hilzerju, od kterege po pravici pričakujejo prav dobrega blaga. O šentpeterskih zvonovih bomo obširneje poročali, kedar bodo v zvoniku peli, kjer se bo slišal polni in čisti glas; slišali smo jih že pri tleh in ko bi bili v svoji sodbi tako nagli, kakor „turški list“, bi zdaj že nastavili trombo na usta in zatrobili slavo. Toda mi čakamo razsodbe ljudi, ker dobra roba se sama hvali.

V isti številki „turškega lista“ se nahaja zasmehovanje gospoda Hubmajerja prav po judovsko-drzni navadi. Pripoveduje se z nekako zadovoljnostjo najprej, da je mrtev ali vjet, pozneje pa, da se mu je posrečilo turškim kroglam odnesti zdrave pete, ko je storil svoje zadnje junaško dejanje (Heldenthat). Ta „heldenthat“, kakor „turški list“ imenuje neustrašenost Hubmajerjevo, je bilo to-le: Oblegal je trdnjavo Drino s kakimi 50 ustajniki, a ko je došla velika četa Turkov, se mu je bolje zdelo umakniti se, kakor razpostavljati se turškim kroglam po nepotrebem. Umaknil se je, a ponoči se splazil s 30 funti dinamitnih patronov (ali smodnika) k trdnjavi nazaj, splezal na stolp in spustil svojo pezo v trdnjavo, da bi v zrak zletela. Ali predno se je to zgodilo, so ga turške straže zapazile in za njim poslale celo točo krogel, katerih ga pa nobena zadela ni. Pri vojaki velja tak čin za pravo junaštvo, ki se pripoznava z zlatim križcem, „turškemu listu“ pa je predmet za posmehovanje. Se ve, ljudje, ki so renegati postavši zgubili vse čednosti, ne morejo imeti nobenega blazega čutja v sebi, oni se morejo

za kako blago, vzvišeno reč ravno tako malo navdušiti, kakor pes za umetno godbo. In taka golazen se redi pri nas večidel od denarja, ki ga ljudstvo v davkarijo nosi! ... Slovenci smo res potrpežljiv narod.

Razne reči.

— Iz Novega mesta se nam piše: V naši okolici so 29. avg. zjutraj v postelji našli ubitega človeka. Niso še našli morilca, ki je — kakor dejanje kaže — eden tistih liberalnih junakov, ki se ne boje ne Boga, ne hudiča, ne briča. Liberalizem gre v krvavo cvetje! — 31. avg. je cigansko krdelo pred mestom iz srboritosti napadlo mirne kmete, gredoče s sejma. Kri je tekla. Kmet jih mora zastopati preživiti, te potepuhe; in za to je še tepen. Radovedni smo, kako kaznujejo cigane. Da v ječah spe na dobrih posteljah, ko odzunaj na mokrih, mrzlih tleh. Ha! to je kazen! — Nek drug si je pomogel v ječo, da je žandarju razbil skoro vso glavo.

— Huda ura. Od sv. Petra pri Mariboru se nem piše: „V sredo 1. t. m. je bila pri nas popoldne prav huda ura. Neki mož iz fare sv. Martina je s svojo ženo vejniki vezal. Da bi se dežu ubranil, stopi pod neko vrbo; pa strela v tisto udari- in zadene moža. Nekoliko časa je sicer še živel, pa žena nazoča mu ni znala hitro k pomoči biti in moral je revež umreti. Kdaj si bodo vendar naši ljudje zapomnili, da je ob hudi uri nevarno pod drevesa hoditi. — V fari sv. Barbare je tudi nekoliko toča se pokazala, vendar ni veliko škodovala. —

— Zemljevid Bosne, Ercegovine, Črnogore in Srbije izdal je g. Jordan na Dunaju (Meidling b. Wien), ki velja 20 kr. Tudi zemljevid, kterege je lani Matica slovenska pridjala vrlo podučni knjigi: Slovanstvo, je dober in za bralce jugoslovanske vojske rabljiv.

Poslano.

Svojim znancem in prijateljem.

Prisiljen po svojih bližnjih mi predragih prijateljih, da moram svojo nenadno srečno doseženo petdesetletnico kakor mašnik javno obhajati, spoznavam za sveto dolžnost to tudi svojim drugim daleč raztresenim predragim znancem naznaniti, da mi, ako jim bode mogoče, s svojim prihodom tisti dan svojo staro ljubezen potrdijo. Ker mi pa ni mogoče po vseh krajih Vas posebej iskati, naj mi bo dovoljeno to naznanilo, da mislim svečanost 17. nedeljo po binkošti, t. j., 19. septembra t. l. obhajati. Vsem Vam prisrčno vabilo! Da bi se pa vedel na prihod kterege zanašati, mi posebno vstrežete, ako mi vsak svoj prihod malo dni poprej prilično naznani, če mu je mogoče.

J. Grabrijan,
dekan vipavski.

Listnica opravištva.

Č. g. A. K., kapl. v K.: Pozvedovali smo skoraj da povsod, pa izvedeli nikjer nič.

Č. g. J. Š., kapl. na T.: Naročeno povsod oddali; tedaj boste zaželjeno menda tudi prejeli, če še niste.

Č. g. M. Š., kapl. pri sv. L.: Prejeli ter

bomo po naročilu ravnali; pa za mesec dni imate še pravico.

Č. g. A. B., kapl. v R.: Da — za letos vse plačano.

Č. g. E. I. v K. Vse pravdo ^{30/9}

Č. g. C. P. v V. Se bode zgodilo. Zmote nobene, razun nam neljube, da ste na-se obračali, kar na Vas ni merilo.

Eksekutivne dražbe.

10. sept. 3. Jurij Janžekovič-ovo iz Lašč (416 gl.) v Metliki. — 3. Jan. Jamšek-ovo iz Lože (566 gl.) v Ipavi. — 3. Matija Prinošiča iz Črnomlja (266 gl.) v Črnomlju. — M. Gričar-jevo iz Potoške vasi (815 gl.) v Litiji. — 2. Jan. Lužar-jevo iz Travnega dola (668 gl.) v Rudolfovem. — 2. Jak. Prše-jevo iz Malih Toplic (420 gl.) v Črnomlju. — 2. Marko Kostele-ovo iz Radovice (780 gl.) v Metliki. — 1. Jurij Jeriha-vo iz Prežganja (374 gl.) v Litiji. —

11. sept. 3. Andr. Homer-jevo iz Homa (1926 gl.). — 3. Tone Kadivec-ovo iz Mal. Mengša (5854 gl.). — 3. Matej Mušič-ovo iz Nasovč (4972 gl.), vse v Kamniku. — 3. Matej Čehovin-ovo iz Dolenje vasi (180 gl.) v Ipavi. — 3. Mart. Prus-ovo iz Draščic (1495 gl.) v Metliki. — 2. T. Matjažič-ovo iz Tomelj (2130 gl.) v Senožečah. — 2. M. Kunduč-ovo (4234 gl.) v Tržiču. — 2. Tone Vodnjak-ovo iz Studenca (1986 gl.) v Senožečah. — 2. Jan. Toman-ovo iz Kamne gorice (405 gl.) v Radoljci. — 2. Tone Tratnik-ovih dedičev (16.270 v Idriji. — 1. Matija Kikel-jevo iz Matene (160 gl.). — 1. Jan. Drezek-ovo iz Slivnice (146 gl.). — 1. Jože Jarc-ovo iz Preske (3114 gl.). — 1. Matija Peternel-ovo iz Žleb (2469 gl.), vse v Ljubljani. — 1. Ant. Perko-vo (200 gl.) v Laščah. — 1. Jan. Cankar-jevo iz Polh. gradeca (1895 gl.) na Vrhniki. —

Pri J. Blaznik-ovih dedičih v Ljubljani

se ravno tiska in bo prihodnji teden na prodaj:

„Velika in Mala“

PRATIKA

za prestopno leto 1876.

Na svitlo dala

e. kr. kmetijska družba Kranjska.

Izdelana je z največjo skrbljivostjo, tiskana lično in druga pola velike Pratique obsega razun gospodarskih stvari primere stare mere in vage z novo tako uredjene, da se na prvi pogled lahko najde staro preračunano v novo.

Cena veliki Pratici je 15 kr. Mali Pratici pa 31 kr. Kdor jo kupi na debelo, jo dobi ceneje.

Dobi se tudi nemški

71-1

Wandkalender

in velja pilepljen 21 kr., nepilepljen pa 14 kr.

Dečka

z dobrimi spričali o dovršeni spodnji realki sprejme za učenca ali praktikanta

France Ks. Souvan

(69-1)

v Ljubljani.